

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΕΕΣ ΡΥΘΜΟΙ



ΈΚΔΟΣΗ " ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ "

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 1991

ΠΡΟΓΩΓΑ ΤΑΞΕΩΣ ΠΥΘΜΟΙ

Ἡ συλλογή αὐτή ἀφιερώνεται
δῶρα καὶ Μιχαλάκη Κυπριώτη
ἑταέρδισ φίλος

Ἐξώφυλλο: Ἀντώνης Πιχλάς

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΠΡΟΨΩΠΑ ΙΔΕΕΣ ΡΥΘΜΟΙ



ΕΚΔΟΣΗ "ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ"

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 1991

α'
ΠΡΟΛΟΓΑ

ΣΤΟΝ ΦΙΛΟ ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΚΥΘΡΑΙΩΤΗ

Λίγες οι μέρες τοῦ θνητοῦ στὸν ποταμὸ τοῦ Χρόνου·
συχνὰ μονάχα μιὰ ἀνοιξη·

ἓνα φτερὸ ἄνεμου στὸ δειλινὸ μπαλκόνι.

Ἄν θὰ μπορέσει τ' ὄνομά σου ἐπάργυρο ν' ἀστράψει, σὰν συμβὰν μὲ βάρος,
κέρδισες μιὰ ἔξοχη στιγμή σὲ μιὰ τομὴ τοῦ χρόνου,
ἐκεῖ πού στέκει ἡ ἀθανασία νὰ ξεκουράσει λίγο τὸ ρυθμὸ της.

Κι ἀντιπαρέρχεσαι τὰ καθημερινὰ μ' ἓνα φεγγάρι στὴν καρδιά σου
τὸ γήινο χρέος σου.

Μπορεῖ ἡ ζωὴ νὰ λησμονήσει τὸ περπάτημά σου.

Ὅμως τῆς ἔδωσες μιὰ στάλα τοῦ αἵματός σου
ν' ἀναστηθεῖ τὸ στάχυ.

Ἡ ἀθανασία τοῦ ἀνθρώπου ζεῖ μὲ τὴν ψυχὴ του
καὶ μὲς στὶς καθαρόαιμες πράξεις του.

ΣΤΑ ΟΓΔΟΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΚΥΘΡΑΙΩΤΗ

*Τῆς ἡλικίας τὴν πρόθεση δὲν τὴ μετράς μὲ χρόνια·
δὲν ἔχουν οἱ ἀριθμοὶ τὸ βάρος τῆς ψυχῆς.
Κάθε ἡλικία καὶ πρόσωπο ἀπαστράπτει
μὲς στὸ δικό του τὸ ρυθμό.
Ὅγδόντα σκαλοπάτια κι ἂν ἀνέβηκες ὡστόσο
τὸ φρόνημα ὑψηλό.*

*Κοιτάξεις μελετώντας τὴν ἀπόσταση.
Μετριοῦνται οἱ ἀποστάσεις μὲ τίς πράξεις.
Μὲ πράξη ἐκφράζεται τὸ κάθε βῆμα σου ὀρθόδοξα.
Καὶ τὸ στεφάνι τῆς φιλίας ἐναποθέτει
τὸ κύρος του στὸν ἄλκιμό σου στοχασμό.*

*Μεγίστη ἢ καλωσύνη τῆς καρδιᾶς σου,
κουῖρε τῆς καλωσύνης. Χαῖρε!*

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΟΝ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΒΡΕΤΤΑΚΟ

Τῆς ποίησης στρατευμένε κι ὁδοιπόρε
τῶν λέξεων καὶ τῶν ἤχων καὶ ἱερέα
τῶν ἄγριων λουλουδιῶν ψηλά στὸν Ταῦγετο
τοῦ ἡλίου συνελλανόδικε στὰ ἔργα ἀγάπης σοῦ ταχυδρομοῦμε
ἐπιστολὲς φιλίας. «Χαῖρε».

ΣΤΟΝ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΒΡΕΤΤΑΚΟ

Σὲ συλλογίζομαι ψηλά στὸν Ταῦγετο
βράχος ἀπίστευτα γερὸς νὰ στέκεις μεσοχείμωνα
μ' ἓνα ἥλιο ἑλληνικὸ στὸ στήθος σου νὰ δέχεσαι
τὴ δόξα τῶν ανέμων, Νικηφόρε.
Ἐγὼ θὰ περπατῶ μὲ βῆμα φορτωμένο ἀρχαῖες ἡμέρες,
πλήρης λευκῶν κροτάφων,
κρατώντας στὴν παλάμη μιὰ φωτογραφία τῆς πικραμένης Κύπρου
νὰ τὴν ἀναζητῶ στὰ σταυροδρόμια τῶν ἐθνῶν.

ΠΙΝΔΑΡΙΚΟ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ὦ Λάρισα πανύμνητη στοὺς εὐρωστούς μαστούς σου ἐθήλασες
τοῦ λόγου πολυκέλαδου ὑπηρέτη
φιλόκαλλο καὶ πάμφιλο καὶ πανυπεύθυνο
πανέλληνα ἰδεοκράτη καὶ παμποίκιλο ψυχῆς πατριδογράφο
τῶν εὐπρεπῶν συλλογισμῶν καὶ συγκινήσεων ὁδοδείκτη
ἄγρυπνο ἔθνοφρουρὸ στὰ σύνορα τῆς γλώσσας μας
φιλόθεο!
ὦ Λάρισα τὰ τείχη ρίξε νὰ περάσει
λαμπρότιμος βλαστός σου ὁ νέος τοῦ λόγου ὀλυμπιονίκης.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΞΑΝΘΟ ΛΥΣΙΩΤΗ

Οί συναντήσεις για τόν άδελφό τραγουδιστή
βίβλος χρυσή στα περιθώρια τ' ούρανοῦ.
Πρώτη σελίδα τὸ φεγγάρι αὐτοκρατόρισα
κι ἡ τελευταία ποτήρι μὲ κρασί ἀνοιχτόκαρδο.
Ὅσο για μνημονεύσεις; Ἄνοιχτά παράθυρα στὸν ἥλιο
νά μπαίνουν στὴν καρδιά μας πλούσιες εἰκόνες τοῦ Θεοῦ.
Τοῦ ρέοντα λόγου ἐργάτες, συλλαβίζω τὴν εὐχή:
Στὴν αὐτοκρατορία τῆς ποίησης καλὸ παράδεισο στὸν ἀδελφό μας
Ξάνθο Λυσιώτη.

ΚΕΡΥΝΕΙΑ I - ΚΕΡΥΝΕΙΑ II

Τ' ἄλλο πεθαίνει στὴ σκλαβιά
καὶ συλλογίζεται γιὰ τὸν ὑποβρύχιο ὕπνο τοῦ ταράξαν
οἱ περιέργειες τῶν σοφῶν.
Μὲς στὸ βαθὺ σκοτάδι τῶν βυθῶν θυμόταν τὰ ταξίδια
μὲ ἤχους ὑγρούς.
Τώρα σ' αὐτὸν τὸ χῶρο πνίγεται -
ἐλευθερία μὲς στὸ κλουβί.

Καὶ τοῦτο διέτρεξε τὴ δόξα, τίς ὑποδοχὲς καὶ τίς φωτογραφήσεις,
τὸ τάραξαν οἱ λόγοι κι οἱ χοροὶ κι οἱ στίχοι ἀρχαίων τραγωδιῶν,
χάρηκε ὀλόχρυσο ταξίδι στὴ γαλάζια σκέψη τῶν Ἑλλήνων,
στὸν ἄστατο σὰν νιότη ἀγέρα τῆς Μεσόγειος.
Καὶ τώρα κεῖται ἐδῶ μὲς στὴν ἀναμονή
γιὰ κάποιο ἀρμένισμα συμβολικὸ -
ἐλευθερία χωρὶς ἐλευθερία.

Κι ἐμεῖς κολλήσαμε στὰ λόγια καὶ στοὺς χαρταετοὺς
με καθαρὰ φωνήεντα,
εὐδαιμονοῦμε στὰ φθογγόσημα καὶ παρελαύνουμε
πρὸς δόξαν τῶν φακῶν,
ἐνῶ στὸ θρόνο τ' οὐρανοῦ ὁ Αἰσχύλος
μὲ τὴ φωνὴ τῶν πανελλήνων ἀπαγγέλλει:-
Ἴτε παῖδες Κυπρίων,
τὴν Κύπρο ἐλευθερώστε.

ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ
ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΛΑΠΑΤΣΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

Τὴν ἀνοιξη, ποὺ στάζει δέρμα πράσινο,
καὶ φῶς κλαδώνει καὶ μυρίζει ὁ κόσμος,
τρέχουν στὶς φλέβες οἱ χυμοὶ
καὶ στὶς καρδιές ὁ μέγας πόθος τῆς ζωῆς.
Ἐδῶ οἱ ἀνθοὶ στὶς λεμονιές ἀσπρολογοῦν
σὰν τὶς καρδιές τὶς νεανικές.
Ἵλος ὁ κόσμος χαρωπὸς κι ἡ φύση μιὰ ὁμορφάδα.
Ἐδῶ θὰ βρεῖς τὴν ἀνοιξη νὰ σὲ κρατᾶ ἀπ' τὸ χέρι.

Ἵταν φυσάει ὁ δυτικὸς μὲ πράσινα μαλλιά
κι ἡ ἀνασεμιὰ τοῦ φλογισμένου κάμπου πιά γλυκαίνει,
παίρνουν μιὰ γεύση ἐαρινή τὰ δέντρα ἐδῶ κι οἱ θάμνοι
καὶ τὸ νερὸ ἀνασταίνεται μὲ νέους κυματισμοὺς
κι ἀρχίζει τὸ παιγνίδι τοῦ τὸ δειλινό.
Ἐλάτε νὰ χαροῦμε λίγο ἀπ' τὸ χαμένο μας καιρὸ
κι ἐσεῖς, ἐλπίδες τῶν μικρῶν Αὐγούστων, ν' ἀσκηθεῖτε
τὸ μέλλον νὰ μετρήσετε στὰ γαλανὰ ὄνειρα καὶ στὶς χρυσές συνομιλίες.

Κάποτε πέφτει τὸ φθινόπωρο βαρὺ,
σὰν γερασμένη συλλογή, μαζεύει γύρω νέφη,
ἓνα ἀγεράκι μπαίνει στὴ ζωὴ σου, ελαφρὰ κρυώνει
τὴν κάθε επιθυμία.
Ἐδῶ θὰ ὑπάρχει τὸ παντοτινὸ τοῦ λεμονόδενδρου ὄραμα,
πράσινη ἐλπίδα καὶ ξεκούραση καὶ λίγος ἥλιος.

Τὸ ξέρω πὼς οἱ δύσκολοι χειμῶνες ἐπισκέπτονται τὸν τόπο.
Ἵμως, ἐδῶ οἱ θερμὲς γωνιές ὑπάρχουν καὶ μαζεύουν ἥλιο,
κάποια χαμόγελα καὶ φιλικές ματιές,
καὶ μέσα στὴ στοργὴ τῆς ὥρας συλλογιέσαι πὼς περνοῦν οἱ δυσκολίες,
ἔτσι τὸ γράφει ὁ νόμος τῆς ζωῆς.

ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ «ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ»

19.7.1989

Ἄν κάποτε θελήσει ὁ Κύριος νὰ μὲ ἀνακρίνει
γιὰ τ' ἀσυλλόγιστα μου νιάτα
γιὰ τὶς αὐθόρμητές μου ἐπαναστάσεις τοῦ '31 καὶ '55,
ἀνοίξεις ποὺ ἐφορμούσανε μὲ τὸν ἀνθὸ τῆς μυγδαλιᾶς
στὰ στερνοχείμωνα,
θὰ ὁμολογήσω πόσο πλούτισα τὸν μέσα κόσμον μου μ' αὐτὲς
πὼς ἔγινα Ἑλληνας κι ὀρθόδοξος τετράγωνος κι ἀπέριττος.

Μετὰ ἀπ' τὸ χέρι θὰ Τὸν πάρω,
φίλος ἀδερφικὸς ἀπ' τὰ πανάρχαια χρόνια,
κι ἀπ' τὸ παράθυρον τῶν οὐρανῶν θὰ Τοῦ ἐπιδείξω
τὸν γυναικεῖο ἀνθὸ τῆς Κύπρου, ποὺ ἐφορμᾷ σὲ αὐθόρμητες ἐπαναστάσεις
μεσοκαλόκαιρα,
ζητώντας λευτεριά στὸ Ἅγιον Κασσιανοῦ τὰ ἡλιοστάσια,
μὲ πυραμίδες τὸ τραγούδι
καὶ τὸν μεσόγειο τῆς Παναγίας μας ὕμνον,
καὶ θὰ Τοῦ πῶ ξεκάθαρα:
«Κύριε μου, στὸν κατάλογον τῶν ἐκλεκτῶν τῆς δεξιᾶς Σου
παρακαλῶ κατάταξέ τις
πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ ὀνόματός Σου
τώρα καὶ πάντα στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων».

ΣΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

Με δυσκολεύει ἡ φράση: ξεκινᾶ
ἀπ' τὴν καμπάνα τοῦ Ἁγίου Κασσιανοῦ.

Τὴ μεταφέρανε τὰ χέρια τῆς ψυχῆς στὸ παρεκκλήσι.
Καὶ γέμισε μὲ ὠδὲς ἀγγέλων τὸ τοπίο.

Πόσο παράξενα ἀντιδρᾶ ἡ ψυχὴ στὶς ἀνατάσεις!
Ξεχνᾶ τὴ σφαίρα καὶ τὴ λόγχη καὶ γεμίζει μὲ ἄστρα
ἐλληνικοῦ ρυθμοῦ.

Καὶ ξαφνικὰ ἡ ἑφταβηματοῦσα Παναγία
ἡ ἐλευθερώτρια
ξεμύτισε ἀπ' τὸν οὐρανὸ μ' ἓνα πανέρι γιασεμιὰ
καὶ μιὰν ἐλληνικὴ σημαία.

Καὶ χάρηκε ὁ δεσπότης τούτη τὴν ἀνύψωση
σὲ ὠραῖες νεφέλες
κι ἤρθε στὸ στόμα του ὁ Ἀκάθιστος σὰν ὄρκος
τῆς λεβεντιάς.

Κι ἐγὼ μὲ τὴν Τριανταφυλλένη ἀπ' τὴν Ἀμμόχωστο
γίναμε
δημοτικὸ τραγούδι, Χαῖρε, ὦ Χαῖρε, Λευτεριά.

ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ Γ. ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Εὐτυχισμένος ὁ ἄνθρωπος ποὺ ξεκινᾶ μὲ πράξη
λαμπρὴ σὰν φῶς καλοκαιριάτικο.
Κερδίζει συλλαβὲς καὶ σκαλοπάτια στὸν κατοπινὸ του βίο
κι ἓνα μακραίωνο ἀσημένιο συναξάρι.
Γι' αὐτὸ τὸ μαῦρο ράσο σου ἀντιφεγγίζει
ἓνα γαλάζιο οὐρανὸ τῆς Κύπρου.

ΣΤΟΝ ΓΙΑΤΡΟ ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Γιατρός φιλόσοφος ισόθεος.

Ὁ δάσκαλός μας ὁ Ἴπποκράτης πρῶτον ὄρο βάζει
στὴν παιδευσή μας τοῦτο.

Γιατί ἡ φιλοσοφία στρατεύει τὸ μυαλὸ στοὺς δρόμους
τῆς γνώσης καὶ τῆς σκέψης κι ἔτσι
ὀρθοφρονεῖ.

Ἡ τέχνη τοῦ γιατροῦ ἔναι γνώση καὶ καρδιά
καὶ φρόνημα ὑψηλό.

Ἐκφράζω εὐχή καὶ λόγο παρακλητικὸ
στὸν Φοῖβο Ἀπόλλωνα καὶ στὸν Ἀσκληπιό,
στὴ λαμπρομάτα Ὑγεία,
στὸν Ἄη Λουκᾶ τὸν γιατρευτή,
στοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους, στὸν Ἄη Ἀντύπα
δέσμες ὑγεία καὶ δύναμη νὰ δίνουν
στὸν ἀσκληπιάδη Ἀνδρέα Κωνσταντινίδη,
ἰσάδελφο,
ποῦ μὲ τὴν πράξη του τιμᾶ τὴν τέχνη τῶν ἰαμάτων
ὅτι μὲ κίνδυνο ζωῆς προσέφερε
ἀνάργυρα τῆς τέχνης του τὰ φῶτα.

ΣΤΟΝ ΚΥΠΡΙΟ ΝΙΚΗΤΗ ΤΩΝ
ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Ἄν κάποτε τὸν Πίνδαρο ἀντικρύσω
στὰ Ἠλύσια Ὀρθόδοξα Πεδία —
Κεῖνος πανεύφημος ἀρχάγγελος τῶν ὕμνων
κι ἐγὼ νησιώτης μὲ δωρήματα στὴ λαμπροφόρα Κύπρο,
συνώνυμος τῶν ἤχων της —
θὰ ἐκλιπαρήσω τὴν πολύφθογγο λαλιά του
νὰ ὑμνήσει τὸ μυσταγωγὸ τοῦ στίβου στὸ τριπλὸ ἄλμα
τὸ Μάριο Χατζηανδρέου, ποὺ χάρισε τὴ νικηφόρα λάμψη
στὴν Κύπρο μας σὲ ξένη γῆ ὑψηλόφρονας,
ἡγεμονίδα ἀνακηρύσσοντας τὴ νῆσο του!

ΣΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΑΛΕΚΑ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ἄπ' τὰ θρανία τὸ πνεῦμα ξεκινᾷ
ὄρθρος ποὺ κοκκινίζει λίγο ἀργότερα
μὲ τοῦ κορυδαλλοῦ τὸν πορφυρὸ ἦχο
μικρὴ ἀποικία τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐφηβεία χειροκροτῶ ποὺ ἀνεμοδέρνεται
σὲ κόκκινους συλλογισμοὺς καὶ ὄραματα,
κοιτάζει νὰ συλλάβει τὴ ζωὴ,
σκαλίζει τὴν αὐλὴ τοῦ μέλλοντος
καὶ παίρνει τῆς ἐκκίνησης τὸ φίλημα.

Κάποτε ἀφήνει τὶς χαρὲς τοῦ Ἀπρίλη,
σχύβει τὸν τράχηλο στὰ μέτρα καὶ σταθμὰ
τὴν ἐπιστήμη ὑπηρετεῖ μὲ σκυθρωπὲς αἰσθήσεις
κι ἓνα δεμάτι εὐθύνες,
σφυγμομετρᾷ τὸ καθετὶ καὶ περπατᾷ στὸ μέγα δίδαγμα.

Τὸ ἐπάγγελμα ἀναμένει στὴ γωνία μὲ χειροπέδες.
Εἶναι κεφάλαιο ἡ ζωὴ μ' ἓνα σωρὸ καταγραφές.
Καὶ δέχεται τὴ μοίρα ἐτούτη
ἐπιταγὴ ἀρχαγγέλου.

Κι ύστερα άνοίγεις τά παράθυρα και μπαίνει
ήλιος κι άγέρας κι έρωτας με μιá παλάμη
βλαστάρια με σταυρό στο μέτωπο
και γιασεμί στ' αύτί τους.

Και χείρεσαι τόν ίσχιό τους σέ καλοκαιρινό καιρό.

Κι έρχονται κάποτε οί καιροί νά σοῦ μαζέψουν
τά πρωτινά σου τά φτερά τά βυσιινά
κοντά στο κουρασμένο δειλινό σου.

Παίρνεις τά μάτια σου κι άναχωρεΐς άπό τó μέτωπο
μαζεύεσαι στόν πιό δικό σου χῶρο
ένώπιος ένωπίω.

Όμως εκεί κοιτᾶς μες στόν καθρέφτη τής ψυχής
τό παρελθόν με έλληνικές σημαΐες κι άναφορές.

Κι έρχονται οί ήχοι τών παλιών καιρών κι οί κόποι
μ' ένα πανέρι φροῦτα άρχοντικά
και συλλογίζεσαι πώς εΐχε μιá γραμμή ή ζωή σου
μιá λάμψη παραμύθι κι ένα ήλιο κυπριακό
στην πιό μεγάλη άνατολή του.

Σ' εύχαριστοῦν, διευθύντρια, τά θρανία
γεμάτα με όνειρα κι ίχνογραφίες
με κάτι μάτια δλάνοιχτα άπ' τήν έκπληξη
και μιάν άρχαία ύπόκληση.

Κι έμεΐς σοῦ στρώνουμε τραπέζι εύχαριστίας
νά μᾶς θυμᾶσαι μέσα στά όνειρά σου
και στίς θερμές σου προσευχές
ένα κομμάτι πού λυγίζει άπ' τήν άγάπη σου
έτσι ως φυσάει ό δυτικός άγέρας στα μαλλιά τής Λευκωσίας.

Η ΓΛΥΚΟΦΙΛΟΥΣΑ
ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΧΡΥΣΟΧΟΥ

(ΕΜΠΙΝΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ ΤΟΥ)

*Μέσα σὲ ἀγέρα κόκκινο ἡ Γλυκοφιλοῦσα Παναγία τοῦ Χρυσοχοῦ
καλύπτει τίς στιγμὲς τῆς εὐφροσύνης
ὅταν ἡ μάνα ὑψηπετεῖ μὲ τὰ δροσάτα μάγουλα τοῦ γιοῦ
καὶ βλέπει ἓνα πανσέληνο μελλοντικὸ οὐρανὸ στὴν κεφαλή του.
Ἐμεῖς κρατᾶμε τίς χρυσὲς στιγμὲς τοῦ παρελθόντος μας,
μνήμη γλυκοφιλοῦσα, καὶ μετρᾶμε
τὸν κάποτε δικό μας παιδικὸ οὐρανὸ γεμάτο κόκκινα γεράνια
καὶ δυὸ ἄγγελους χαρταετοὺς μὲ τὰ δικά μας τὰ φτερά.*

ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
1946-1947

Τὸν ἔφηβο ἑαυτὸ μας ἄς δοξάσουμε μὲ ὠραίους συλλογισμοὺς
κι ἄς εἶναι μνήμη μακρυνή τὸ πρόσωπό του.

Τότε μὲ τὰ μαλλιά τοῦ νάρκισσου τοὺς οὐρανοὺς ἀναζητοῦσε,
εἶχε μιὰ θάλασσα ματιὰ ποὺ πάντοτε ταξίδευε μ' ἑλληνικὲς τριήρεις
στὴ ζηλευτὴ Μεσόγειο,
κοιτοῦσε ἀπ' τὸ παράθυρο τὸ μέλλον
ὡς νὰ ἐρευνοῦσε τ' ἀρχιπέλαγο τοῦ χρόνου.

Τώρα στ' ἀλλότρια χῶματα, κι ἄς εἶναι τοῦτα φιλικὰ
κι ἄς εἶναι ἓνα κομμάτι τοῦ πλατύτερου ἑαυτοῦ μας,
τώρα στ' ἀλλότρια χῶματα
γλυκὸ τὸ στάρι κι ἀνθηρὸ τ' ὀμίλημα τοῦ γείτονα·
μὰ ἢ νοσταλγία μᾶς τυραννεῖ πικρὸ ποτήρι,
σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου τὴν κάθε μέρα.

Παλιοὶ συμμαθητὲς τότε τῶν ἡρεμῶν καιρῶν
ἐκεῖ ποὺ ἀνθοῦσε ἢ πορτοκαλιὰ ἢ κυπραίσισα νύφη
κι ἔλαμπε ἢ θάλασσα ὄλο γλύκα τοῦ μελιοῦ καὶ τῶν χρωμάτων
κι εἶχε ἢ παλάμη τοῦ ἄμμου κρίνα τοῦ γιαλοῦ
καὶ τὴν ψυχὴ μας,
σ' αὐτὴ τὴν πόλη μας, παλιοὶ συμμαθητὲς τῶν ἡρεμῶν καιρῶν,
ἄς μαζευτοῦμε, ὑψώνοντας ποτήρια ἀρχαῖο κρασί,
τῆς λεβεντιᾶς κρασί, κι ἄς εὐχηθοῦμε
νᾶναι ἢ φιλία πιὸ πάνω ἀπ' ὅλα καὶ νὰ θάλλει ἢ μνήμη
τῶν τόπων καὶ τῶν χρόνων καὶ τῶν ἀγαθῶν προσώπων
τοῦ Ἑλληνα ἑαυτοῦ μας δόξα καὶ τιμὴ.

Ο ΟΜΟΓΕΝΗΣ
ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ ΕΥΓΕΝΙΟΥ

Ὁραία νὰ στέκεσαι ὄρθιος στὶς ξένες περιοχὲς
ἀδέσμευτος
καὶ νὰ τρυπάει τὸ βλέμμα σου τὶς ξένες αποστάσεις
στὸν πατρικό σου χῶρο ὑπάκουος.
Ἄνθίζουν τότε ἡ θέληση καὶ τ' ὄνειρο νὰ γίνεις
μιὰ προσφορὰ στὸ μακρυνό σου κόσμο,
νὰ ἐπαναφέρεις μὲ χειρονομίες λεβέντικες τὸ σχῆμα σου
μὲς στὸ γενέθλιο τόπο σου, νὰ τὸν πλουτίσεις μ' ἔργα ἀντάξια τῶν
Ἑλλήνων.

Τὸ μέγεθος δὲν ἔχει τόσο βάρος ὅσο ἡ πρόθεση
κι ἡ πράξη στὴν πρεπούμενη ὥρα.

Σ' εὐχαριστεῖ τὸ πνεῦμα τῶν θρανίων καθὼς φυλλομετρᾷ
τὸ Ἐθνικό μας Ὑμνο
τὸν Σολωμὸ τιμώντας μὲς στὴν κόκκινη ἐφηβεία τους.

ΝΕΟΣ ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΩΝ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

*Τὸ φῶς τῆς Κύπρου διαποτίζει
αὐτὸ τὸ νέο. Νὰ μὴν τὸν κλαῖτε.
Ὅταν ἡ νύχτα τὸ νησι δροσίζει
«ῶρα καλὴ» στὸ νέο νὰ λέτε.*

*Κυκλοφορεῖ μὲ φῶς γεμάτος
στὰ γνώριμα στενὰ τῆς Λευκωσίας
ἥλιος φλογάτος
μ' ἓνα χαιρετισμὸν εὐχαριστίας.*

*Γιατὶ γεννήθηκε στὴν Κύπρο μόνο
δὲν λέει νὰ φύγει σ' ἄλλο κόσμο.
Περνᾶ στὸ νοητὸ μας χρόνο
μ' ἓνα κλωνάρι дуόσμο.*

B'

I Δ € € €

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1955 - 1959

*Μικρή στιγμή χαρᾶς μὲς στὴν ἐπίπεδη ἱστορία τῆς μέρας
ὁ τοῖχος μὲ τὴ λέξη «Ἐλευθερία».
Τὴν ἔγραψε ἡ ψυχὴ τῶν δώδεκα Μαΐων
σὲ μιὰ ἐποχὴ τῆς Κύπρου.*

ΞΕΣΠΑΣΜΑ

Ἄν κάποτε θελήσει ὁ Ὑψιστος τῶν ποιητῶν
νά καταλάβω μιὰ ἔδρα στὸ σχολεῖο τῶν οὐρανῶν
τὴν Κύπρο θὰ διδάξω
σὲ γλώσσα πανανθρώπινη
στὰ ἑλληνικά.

Θὰ δείξω μὲ τὸ λόγο πῶς προβάλλει ἡ αὐγὴ στὴν Κύπρο,
πόσοι κορυδαλλοὶ καὶ παπαροῦνες τὴν ὑμνοῦνε,
ὁ ἥλιος τῆς πῶς ὁδοιπορεῖ μὲ φῶς ἀκέραιο, ζωντανό
καὶ βάφει τὴ γωνία ἐτούτῃ τοῦ Θεοῦ μὲ χίλια χρώματα·
ἀκόμα θὰ μιλήσω γιὰ τὴ δύση τῆς ποὺ ὑμνεῖ τὸν ἄνθρωπο
μὲ εἰρηνικὸ ἄνεμο ἀπ' τὰ δυτικὰ τῆς περιγιάλια·
μετὰ στὴν εὐπροσήγορη βραδυὰ μὲ τὰ κοχύλια τ' ἄστρα τῆς
στὸν διάπλατο οὐρανό, ποὺ ἀποκοιμῶνται
δὲν ξέρω σίγουρα σὲ ποιὲς γαμήλιες ἀγκαλιές,
ὅταν σχεδιάζει εὐτυχισμένα σχήματα παντοῦ τῆς Κύπρου τὸ φεγγάρι
εἰκόνα καθαρὴ τοῦ μέσα κόσμου μας.

Σὲ φροντιστήριο θὰ διδάξω
τὰ βρεφικά τῆς χρόνια, δείχνοντας τὶς πέτρες,
πιὸ ὕστερα τ' ἀρχαγγελικά καράβια τῶν Ἑλλήνων
ποὺ δῶσανε καινούργιο νόημα στὸ νησί,
τὰ παλληκάρια τοῦ Χριστοῦ ποὺ γέμισαν τὸν τόπο
μὲ ἀχτῖνες νοητές,
τὸ τί θὰ πεῖ σκλαβιά κι' ἄς ἔλαμπε ὁ ἥλιος
μὲς στὸν ἐλεύθερο οὐρανό,
ὡς χτὲς ἀκόμα θὰ τοὺς πῶ πῶς ἔλαμψε ἡ ἐλευθερία
μιὰ Παναγία ἐλευθερώτρια,
πῶς ἦρθαν δίσεκτοι καιροὶ ἀπὸ δρόμους ξενικοὺς

μ' ἓνα καταστραμένο χρόνο
καὶ χάσανε τὸ πρόσωπο καὶ τ' ὄνομά τους
τὰ μάρμαρα κι οἱ μνηήμες κι οἱ γωνίες...
σὰν ἄγγελοι πεσμένοι στὸ πηγάδι.

Μιὰ μέρα θὰ ξεχάσω πιά τὸ πρόγραμμα
καὶ τὸ βιβλίο τῆς ὕλης,
θὰ κατεβῶ ἀπ' τὴν ἔδρα κι ἄς μ' ἐπιτηρεῖ
ὁ πανεπόπτης,
ἔξω ἀπ' τὰ δόντια θὰ μιλήσω, θὰ παρεκτραπῶ:
ἂν θᾶναι σκλάβοι ἢ Κύπρος, τρώγοντας Εἰρήνη,
Κύριε τῆς ποίησης, ἐγκαταλείπω κάθε ιδέα
μὲ πανανθρώπινες φτεροῦγες, ποὺ κοιμίζουν
τοὺς ἀνυπότακτους ρυθμούς.
«Παῖδες Ἑλλήνων Χρέος σας μόνο ἢ Ἐλευθερία».
Καὶ θὰ γυρίσω στὴν ἀγκάλη τῶν παλιῶν μου μαθητῶν
τῆς πρώτης τάξης μαθητῆς τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου
ν' ἀρχίσω πετροβόλημα
στὸν κάθε της δυνάστη
ἐκεῖ στὴ Λευκωσία μὲ τὸ μαθητικὸ σκουφί της,
στὴ Λευκωσία μὲ τὸ κοντὸ φουστάνι της
καὶ τὰ μαλλιά τ' ἀχτένιστα, τὴν πάντα νέα.

ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Καὶ ξαφνικὰ νὰ σταματᾶ ἡ συνείδηση σ' ἓνα τοπίο,
στὴν κορυφὴ τῆς ἐπουράνιας λεύκας,
νὰ γίνεσαι ἔφηβος μὲ ἀπέριττη ματιά,
τοῦ γένους ἀθλητῆς καὶ τῶν σοφῶν ἐθίμων,
καὶ νὰ χυμάεις ἀρχάγγελος κραυγάζοντας
«τὴ λευτεριά, τὴ λευτεριά, τὴ λευτεριά».

ΠΤΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ 1991

Ἡ ἐλεύθερη πολιορκημένη νῆσος Κύπρος
ἢ κατηφῆς
κι ὁ προδομένος της ὀρίζοντας
ἄς εἶναι ὁ πρῶτος μας χαιρετισμὸς
ὅταν ξυπνᾷ ὁ καινούργιος χρόνος ἀπ' τὸ μέλλον
μ' ἑλληνικὴ κι ὀρθόδοξη χειρονομία.

ΧΑΙΡΕ ΚΥΠΡΟΣ

Ἦ παντοδότη Κύπρος ἡ ἀγιωτάτη
τῶν νήσων πλατυτέρα ὑψηλομέτωπη
αὔρα τρισμέγιστη τοῦ Αἰγαίου πανορθόδοξη
ἑλληνολάτρισσα
ὑπέρλαμπρη ὀρφικὴ μὲ τὸν λεβέντην ἥλιο
μεγαλοδύναμο ὑπερασπιστὴ κι ἀρχάγγελο,
ποῦ σὲ κυκλώνει μ' ἓνα πάγχρυσο βραχιόλι ὀρίζοντα,
πορτοκαλάνθινη χαλκοπερίχυτη καὶ θαλασσοκρατοῦσα
ἀνδρῶν ἐπιφανῶν κυοφορήτρα κι εὐτεκενη
Χαῖρε!

ΥΜΝΗΤΙΚΑ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΕ ΡΥΘΜΟ ΠΙΝΔΑΡΙΚΟ

ΑΜΙΛΛΑ

Σεμνόπρεπη Ἀμιλλα χαριτοδότρια τοῦ ἀθλητῆ,
τοῦ ἀθλητισμοῦ παντάνασσα γενναιόδωρη,
πολύμορφα καὶ λαμπροτίμητα σὲ ὕμνουνε οἱ ποιητές,
γιατὶ χωρὶς ἐσένα θᾶταν τὸ ἄθλημα καχόδοξο
μαύρη στιγμή στὸν ἔλληνα οὐρανὸ
τὸν φίλανδρο καὶ πεντακάθαρο.
Ἀμιλλα ὁμόθρονη τοῦ Ὀλύμπιου Δία, ὦ πολυσέβαστη,
καλόπνευστος ἀγέρας σοῦ κομίζει
ἀπὸ τὴν Κύπρο τὸ ἐπουράνιο Χαῖρε!

ΣΤΗΝ ΕΦΟΡΕΙΑ

Ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀρχόντισσα τῆς Κύπρου Παναγία,
τὴν παμβασιλίσα καὶ διαφυλάκτρα τῶν ἀγώνων,
τὴν πανμητέρα, νὰ ευλογεῖ
αὐτοὺς ποὺ ὑπηρετοῦν τὸ πνεῦμα τῶν ἀγώνων
πάντα φιλάγρυπνοι καὶ πάντα καρποφόροι,
τῆς εὐνομίας εὐρύτερνοι φρουροί.

ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μιά σύναξη ὀρφικὴ σᾶς καταγράφω ἐσᾶς
ποῦ τὸ πανύμνητο τῆς Ὀλυμπίας πνεῦμα
στὰ χέρια σας κρατᾶτε ἀνθὸ πνευματικό, καλόφημο,
κι εὐφρόσυνα τοὺς λόγους ὑποδέχεστε κι εὐήκοα
καὶ μὲς στὰ στήθη καλλιεργεῖται μιὰ Ἐνοιξη
καλόμοιρη γιὰ τῶν Κυπρίων τὰ νέα βλαστάρια.
Πάντοτε οἱ πρόγονοι κρατοῦν τῆς εὐτεχνίας τὸ βᾶρος.
Χαίρετε οἱ Κύπριοι, χαίρετε οἱ ὀλυμπιοτρόφοι
καὶ νᾶναι ἢ κάθε πράξη σας τῆς ἀρετῆς ἀνταύγεια
καὶ ἡ ὁρμὴ σας ἀγωνιστικὴ καὶ πάντοτε καλόφημη.

ΣΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ἡ σύναξη πανύμνητη ἂν ὑπηρετεῖ τὸ πνεῦμα.

Ἡ σύναξή σας ἦθος εὖοσμο, Ἑλληνας τῆς Κύπρου,
ὑπηρετεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀθλητῆ με ἐλληνικὰ φωνήεντα
καὶ πεντακάθαρο οὐρανό.

Σκέψεις σοφές καὶ γνώσεις πλουτοθρόφες
τὸ στήθος ἀνασταίνουνε καὶ λειτουργοῦνε τὸ μυαλό
μὲ τὴ χειρονομία τῆς Ὀλυμπίας
φιλοσοφία τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.

Ἐπὶ τὰ βάθη ὁ Πίνδαρος τὸν στίχο μαστορεύει:
Ἰσόθεος ὁ ἀθλητῆς φιλόσοφος.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Εἶναι μιὰ μικροπαντρεμένη Τριανταφυλλένη
τὸ μοσχομύριστο βιβλίο
καὶ μιὰ δαντέλλα φεγγαριοῦ
ἓνα παιδάκι κοραλλένιο στὰ μαλλιά τῆς Παναγίας,
σὲ ταξιδεύει ὡς κυκλαδίτικο καράβι
στὰ περιθώρια τ' οὐρανοῦ μ' ἓνα κορυδαλλὸ
καὶ στὰ προάστια παλιῶν καιρῶν
στὸ φιλικὸ γραφεῖο τοῦ Θεοῦ,
μὲ τὴν ἀτμόσφαιρα τὴν εὐκρατη
καὶ τὸ κεραστικό,
σε ρουχαλάκια παιδικὰ σὲ ἀποκοιμίζει
μὲ δυόσμο ἀθώας πίστεως,
καμμιά φορά σὲ ἀναστατώνει μὲ ρομφαῖες
ἂν στερηθεῖς τὴν λεύτερη χειρονομία,
ἢ προτιμᾷ τὴν ἀσημένια ἑλιά τοῦ δειλινοῦ
μὲ ἓνα σκουφὶ ἀπὸ περιστέρι
νὰ σὲ φιλέφει μὲ κουβέντες φιλικῆς
μιᾶς ἄλλης γειτονιάς.

Τὸ μοσχομύριστο βιβλίο
πρώτη ἀρετή.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

(ΠΑΝΩ ΣΕ ΜΙΑ ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΠΩΛ ΕΛΥΑΡ)

Γεννήθηκα άπ' τὸ φῶς τῆς Κύπρου
κι ὁδοιπορῶ στὸ φῶς της.
Θερμὸ στοιχειὸ ἐλληνικὸ
ἀπὸ τὸ πρῶτο βῆμα ἀκούω
«'Ελευθερία».

Στὰ κόκκινα ὀροπέδια τῆς δύσης
ἐκεῖ στῆς Λευκωσίας τὰ τεῖχη
τῶν ἄλλων ἡμερῶν διαβάζω τ' ὄνομά σου
ὅταν φυσάει ὁ δυτικὸς ἀγέρας
«'Ελευθερία».

Ἄργα τὸ βράδυ στὶς συνομιλίες
μὲ τὸ φεγγάρι καὶ μὲ τ' ὄνειρο,
ἐκεῖ πού ἀναπνέδουν οἱ εἰκόνες τοῦ ὕπνου
μ' ἓνα ἄλλο αἶσθημα, σὲ βλέπω
«Ἐλευθερία».

Κι' ὅταν συνθέτω στίχους
μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς μου
μὲς τὸν καθρέφτη βλέποντας
τ' ἀρχαῖο μου ὄραμα σὲ ἀναγνωρίζω
«Ἐλευθερία»

Μὲ τὸ πρωῖνὸ ἀηδόνι,
ποίημα τῆς φύσης, ξεχωρίζω
στὸν ξυπνημένο πιά ρυθμὸ
τῆς καθημερινῆς ἀνάγκης καὶ μιὰ λέξη
«Ἐλευθερία».

Ἄς μοῦ κοποῦν τὰ δάχτυλα
κι ἄς μὲ ξεχάσει ἡ ποίηση
κι ἡ γῆ ἄς μὲ περιφρονῆσει
ἂν πάψω νὰ σὲ τραγουδῶ
«Ἐλευθερία».

Г'

АМЛА ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

ΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΕΔΑΦΟΣ

Πῶς θὰ κερδίσω τὸ χαμένο μου ἔδαφος
ἀπόστρατος ἐγὼ τῆς τέχνης μὲς στὸ ἀναπαυτήριο τῶν ἐβδομήντα χρόνων,
ὅταν περνᾶνε δίπλα μου τὰ διαστημόπλοια
καὶ τὰ μηνύματα ἀπὸ τ' ἄστρα;
Ὡστόσο κάτι μένει ἀπ' τὸ χαμένο θησαυρὸ τῆς νιότης:
ἓνα χαμόγελο στὸν γείτονα καὶ μιὰ φιλοκουβέντα
στὸ χρυσαφὶ φεγγάρι, μιὰ ματιὰ
στὸν ἄνεμο ποὺ σπαρταρᾷ στὰ φύλλα σὰν τὸ καρδιοχτύπι
μιᾶς μικροπαντρεμένης μὲ τὸ πρῶτο βρέφος στὴν ποδιά της.

ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ ΚΥΡΙΑ...

Ἄν κάποτε τὸ βῆμα μου εὐτυχήσει νὰ πατήσῃ
τὴν παραδείσια ποίηση ποὺ ἀπαγγέλλει τὸ Βαρῶσι
πλάι στὸν αὐτάδερφο ἥλιο του φορώντας τὸ μανδύα τῆς λεμονιάς
καὶ τὰ γαλάζια μάτια τῆς ἐλληνικῆς διασποράς,
θ' ἀνυψωθῶ στὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια τοῦ ὕμνου
καὶ θὰ μιλήσω ὑψηλομέτωπα στὸν Ἑλληνα κι ὀρθόδοξο Θεό:
Κύριε, τὸν τόπο ἐτοῦτο, σκλάβοι ἢ λεύτεροι,
δέσμες καιρῶν, δέσμες γενιῶν μὲ ἰδρώτα τὸν πλουτίσαμε πρὸς δόξαν σου.
Σκέπε, λοιπόν, τὴ λευτεριά μας ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀρμονίᾳ
τώρα καὶ πάντα στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Καί ξαφνικά τὸ ἡλιοβασίλεμα
ὀπώρα βύσινη
νά σοῦ θυμίζει πὼς ἀξίζει νόμισμα χρυσὸ
ἢ ἐπιστροφή σου στὸν ἀπέριττο ἑαυτό σου
ὅταν κοιτάζει τὸ Θεὸ
σὲ φιλικές συνομιλίες.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

Τὸ τελευταῖο παράθυρο μοῦ ἀποκαλύπτει
πόσο μικρὴ ἦταν ἡ γραμμὴ τοῦ βίου.
Ὡστόσο οἱ στιγμὲς τῶν θαλερῶν ἐρώτων,
αὐτὸ τὸ τέλειο ἔνδυμα τῆς ποίησης
τὴ φώτιζαν μ' ἓνα φεγγάρι θερινό.

ΕΥΘΥΜΕΣ ΩΡΕΣ

Εὐθυμες ὥρες ἔστω λίγες
ἰχνογραφοῦνε τὴ ζωὴ
μ' ἓνα περήφανο γαρύφαλο στὸ πέτο
ἐγκάρδιος στίχος ποὺ ἀνυψώνεται ὡς κορυδαλλὸς
στὴν καθαρὴ πρωία.

ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ

Τὸ κάλεσμα νὰ τὸ μαντεύεις
στὶς ἀνεπαίσθητες πνοές.
Μὴν ὑποκύπτεις στὰ τριαντάφυλλα τῆς ρητορείας.
Τὰ μυστικά καλέσματα γυμνὰ περιπολοῦν
ἀρκεῖ νὰ δέχεσαι τὶς ἀνεπαίσθητες πνοές τους.

ΓΝΗΣΙΟΣ ΗΧΟΣ

Μὴν καταδέχεσαι τὸν ἦχο
τῶν στραφτερῶν πεζοδρομίων.
Τὸν γνήσιο ἦχο ἐκπέμπει τῆς ψυχῆς τὸ μέταλλο
στὶς συναντήσεις σου μὲ τὸν Θεὸ
στὶς αἴθουσες τῶν ἡσυχων καιρῶν σου.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ

Καὶ τελικὰ σ' ἐλκύει ἓνα βιβλίο
καὶ ζεῖς τῶν ἄλλων τῆ ζωῆ
φιλήσυχος πολίτης στὸ μπαλκόνι τῶν ὀνείρων,
ὥσπου νὰ νιώσει τὸ κορμί σου μούδιασμα
καὶ μιὰ γλυκεῖα ζαλάδα νὰ ἐξατμίζει
τὴν προσοχή σου.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΜΕΡΑ ΜΕΣ ΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Μιά μέρα άνώνυμη χωρίς ύποκρισίες,
άπλή μές τ' άσπρο της φουστάνι,
νά παίρνει δρόμο μές στ' άνώνυμα στενά τής Λευκωσίας,
κάποια στιγμή νά γίνεται χαδιάρα άπό τ' άγέρι,
λίγο περίεργη στίς κάτω γειτονίες,
καί ξαφνικά νά παίρνει νόημα μέ μιιά θύμηση παλιά
τετράφυλλη
νά σοῦ χαμογελά
κι ώσπου νά πιει τὸ γεγονὸς μές στοῦ ποτήρι
ν' άρχίζει πάλιν
άνώνυμη πορεία σ' άνώνυμα στενά
χωρίς νά περιμένει κάποιον έρχομό,
κάποια συνάντηση, μιιά χειραφία,
έτσι γυμνή νά μπαίνει μές στοῦ έσπέρας...

ΑΠΟΡΙΑ

Σταμάτησε ὁ χρόνος στή φωτογραφία τῶν εἰκοσί μου χρόνων.
Τήν έκφραση κοιτάζω κι άπορώ.
Τάχα νά σταματᾶ ἡ ζωή σέ μιιά γωνία τοῦ δρόμου
τότε πού άνθίζαν οἱ ροδιές
καί νᾶναι άνταύγεια νεροῦ ὅλα τ' άλλα;

ΜΝΗΜΗ

Πρὸς τί τῶν ἄλλων ἡμερῶν μας οἱ ἀποδείξεις,
ἢ θλίψη στὸ μεσόφρυδο,
τοῦ ἀρώματος ἢ στάλα στὸ δεξί σου αὐτί,
ὅταν μιὰ φούντα γιασεμιὰ στὸ μέτωπο τοῦ χρόνου
κάποτε μᾶς σημάδεψε στὴν ἐποχὴ τῶν ἔφηβων καιρῶν;

Η ΓΑΛΗΝΗ

Βαθιά μου περπατᾶ ἡ γαλήνη μ' ἓνα πόδι ἀνάλαφρο
σὰν τῆς ροδιᾶς τὸ κόκκινο ἄνθος·
καὶ τότε τὸ γυμνὸ μου δέρμα παίρνει ἀνταύγειες,
γίνεται ρόδινο πρωϊνό!

ΔΕΙΛΙΝΟ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Καὶ τὸ φιλόλιγνο ἀγεράκι νὰ ὄνειρεύεται
μὲς στὰ ξανθὰ μαλλιά σου,
ἀντίγραφο τῆς ἐποχῆς τῶν μύθων,
καὶ ξαφνικά νὰ μπαίνει μ' ἓνα πρόσωπο γεμάτο νοσταλγίες
τὸ δειλινὸ τῆς Λευκωσίας!

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ

Θεὲ τῶν καθημερινῶν πραγμάτων,
σ' εὐχαριστῶ πού μοῦ ἐπιτρέπεις
νὰ χαιρετῶ στὸ δρόμο ἀγνώστους καὶ γνωστούς μου,
μ' εὐπρέπεια νὰ συνομιλῶ,
νᾶχῶ τῆς μέρας τῆ φροντίδα, σ' ἓνα δίχτυ
τίς ὑποθέσεις τοῦ σπιτιοῦ,
νὰ γράφω γράμματα στοὺς φίλους
καὶ νὰ διαβάζω στίχους στῆς κληματαριάς τὸν ἴσχιο.

ΕΡΩΤΙΚΟ

Θὰ προτιμοῦσα μιὰ μικρὴ στιγμή στὸ πλάϊ σου
ἐκεῖ στὰ καθαρὰ σεντόνια τῆς ψυχῆς
μ' ἓνα Χριστὸ νὰ μᾶς κοιτάζει ἀπὸ τὸ κάδρο·
καὶ νὰ πετάξω στὸν ἀντίχριστο τὸ κάθε μας χαράκωμα,
αὐτὸ τὸ πυροβόλο πού καρφώνει τὴν ψυχὴ
μ' ἓνα σωρὸ προβλήματα,
τοὺς ἐπινίκιους ὕμνους μὲς τὴν κόλαση νὰ καταχῶσω,
νὰ ρίξω στὸ πηγάδι τὰ παράσημα,
ὦ! νὰ χαροῦμε τὴ ζωὴ μὲ τῆς φιλίας τοὺς χαρταετοὺς
καὶ τὰ ἐρυθρὰ καλημερίσματα τοῦ κυπριώτικου ἡλίου:
«'Αγάπη εἶν' ἡ ζωὴ κι' ἀγάπη μόνο».

70 ΧΡΟΝΩΝ

Μὰ ἐγὼ στὸ πεῖσμα τῶν καιρῶν
μὲ τὰ ἑβδομήντα μου χρονάκια σὰν γαρούφαλλο στ' αὐτὶ
μὲς στὸ ποτήρι θὰ μαζεύω τίς φιλίες
καὶ τὰ συμβάντα θὰ πετῶ
στῆς Λευκωσίας τ' ἄλλοτινὰ στενά.

ΚΙ Η ΝΥΧΤΑ

Κι ἐγὼ τῶν ἄστρον ἐραστῆς καὶ τῶν χαμένων φεγγαριῶν
μὲς στὸ χαμένο χρόνο νὰ ἐξετάζω τὸ σφυγμὸ μου
κι ἡ νύχτα μαύρη γάτα νὰ περνάει τὴ λεωφόρο
μὲ τὶς προθήκες τὶς σπασμένες στὴ διαδήλωση
γιὰ μιὰ δημοκρατία τῶν παραδείσων.

ΑΞΙΖΕΙ...

Ἄν θὰ μπορέσει ὁ ἔρωτας νὰ στάξει μέσα μου
τὸ θρύλο τῆς ζωῆς καὶ τ' οὐρανοῦ,
μιὰ Παναγιά μὲ γιασεμιά στὰ ὀλόξανθα μαλλιά της,
ἀξίζει νὰ προσφέρω τὰ στερνὰ φωνήεντά μου
σ' αὐτὸ τὸ ἀνύποπτο κεφάλαιο
ποῦ λέγεται νησὶ τῆς Κύπρου.

ΗΡΕΜΗΣΕ...

Ἡρέμησε, μικρὴ ἀφροδίτη, ἡρέμησε
στὸν κῆπο τῶν μεγάλων κρίνων καὶ τῆς Παναγίας.
Ὁ Χρόνος κι ἂν δὲν πάει στὸ παρελθόν του,
ὥστόσο φέρνει κάποτε δωμάτια κάτασπρα
καὶ κάτασπρες αὐλές
κι ἓνα καλάθι μὲ ὄρχιδέες.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

“Όταν ακούσεις τούς Θεούς νά κλαΐνε
ν’ άναχωρήσεις.

Ποδήρη φόρεσε χιτώνα κι έβγα
στις πολεμίστρες τών παλιών σου τοποθεσιών.

Ήταν ώρατο πού σ’ έθρεφεν ή Λευκωσία.

Προσχύνησε τò χῶμα, πέσε στò κενό,
χωρίς λυγμό, χωρίς παράπονο,
μεσόγειος πολεμιστής του στίχου.

’Αλλά τή δειλινή σου ποίηση με τούς μενεξεδένιους ήχους,
τούς ίσκιους από σύννεφα φανταστικά σ’ ένα ούρανό,
πού ζεῖ μονάχα στ’ όνειρο και καρτερά τò χάδι από φεγγάρι,
τή δειλινή σου ποίηση με τήν έπάρκεια τής καρδιάς γεμάτη απ’
τò παιδικò χαμόγελό σου πού άνθισε μιὰ μέρα στην ’Αμμόχωστο
σε μιάν άπρόβλεπτη συνάντηση με τή μικρή ’Αφροδίτη,
μήν τήν αφήσεις στα χειρόγραφα μὰ σκόρπισέ την
στον δειλινό άνεμο τής Λευκωσίας με μιὰ χειρονομία
πού νά θυμίζει Αίγατο κι ’Απρίλη.

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Τò βράδυ οί δρόμοι γίνονται παρθένοι

με μιὰ σιωπή υπεράγια σαν μάτια παιδικά.

Με τὰ καμένα του πρωϊνού μαλλιά τò πάθος τής ζωής

πολύχρωμο ξεχύνεται κι οί δρόμοι χάνουν τήν εύπρέπειά τους.

Τò ήλιοβασίλεμμα καλεῖ τήν κούραση μ’ ένα ποτήρι καλοκαιρινò
κι ένα γλυκò κεράσι δειλινό.

Κι ό κύκλος συνεχίζεται

στην επανάληψη μαθητικῶν θρανίων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τῆς Κύπρου Θεὲ σ' εὐχαριστῶ γιατί με ἀξίωσες
σὲ μιὰ ἐποχὴ γεμάτη προδοσία
νὰ γράψω στίχους.

ΤΟ ΓΡΗΓΟΡΟ ΠΑΡΑΣΗΜΟ

Τὸ σῶμα ἀρχοντικὸ καὶ τρισυπόστατο,
σχῆμα καὶ πνεῦμα καὶ θεός,
πολὺ τὸ τυραννᾶ τὸ καθημερινὸ φωμί,
χάνει τὴν εὐστροφία καὶ τὰ φωνήεντα,
τοῦ φεγγαριοῦ τὸ ἀσήμι,
τὸ περιδέραιο τὸ λεπτὸ τῆς μνήμης,
γίνεται κύκλος σταθερὸς τῆς μηχανῆς
καὶ τὸ λυπᾶσαι.

Ἴσως στοὺς ἔφηβους καιροὺς, τότε στὸν ἔρωτα
σὲ κάποιαν ἔκθαμβη στιγμή νὰ κέρδισε
τὸ γρήγορο παράσημο
τῶν τρισυπόστατων μεγάλων ἤχων.

ΣΑΣ ΧΑΙΡΕΤΩ

Πολλὰ τὰ ζῶ στίς εὐρυθμες στιγμὲς τῆς φαντασίας:
λευκὰ στὴν καθημερινότητα ταξίδια,
εἰλικρινεῖς στὸ δειλινὸ συνομιλίες,
ἀνταλλαγές ἐπιστολῶν μὲ παραληπτές ἔντιμους,
περνᾶ τὸ χελιδόνι,
στοῦ πεύκου τὰ μαλλιά ἢ θηλυκὴ ὄπτασία,
τὸ περιστέρι μεταφέρει τὴν εἰρήνη,
ἢ μάνα πάει στὴν ἐκκλησία νὰ κοινωνήσει
λίγο Θεό.

Κι ἐγὼ σᾶς χαιρετῶ μ' ἄσπρο μαντήλι
ὄλους ἐσᾶς, πολίτες ἀγαθοί.

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Ἡ μαθητεία στὴ Λευκωσία μὲ δίδαξε
πόσο τὸ ρόδο τῆς Κυριακῆς μυρίζει
πόσο σ' αἰχμαλωτίζει ἡ καλημέρα τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων
καὶ σοῦ ξεπλένει τὶς πληγές τῆς ἀγορᾶς
κι ἀκόμα γιὰ τὸ Σάββατο
ἐκεῖνο τὸ κυρίαρχο δειλινὸ τῆς ἐβδομάδας
ποῦ διάφανα μαζεύεται ψηλὰ στὰ κυπαρίσσια.

ΑΝΑΜΝΗΣΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Τῶν θηλυκῶν μηρῶν ἐξαίσιες ἱστορίες
στὴν παραλία τῆς Ἀμμοχώστου σὲ καιροὺς ἀλλοτινοὺς
καὶ τ' ἀπερίσκεπτο νὰ σοῦ μιλάει τὸ κύμα γιὰ τὸ Αἶγαῖο
μ' ἑλληνικὰ φωνήεντα...
κι ἐσὺ νὰ κάθεται στ' ἀντίσκηνο τῆς Λευκωσίας
μὲ λίγα τείχη κι ἀχνισμένους δρόμους
καὶ νὰ μετρᾷς τὶς ἀναμνήσεις σὲ κομπολόϊ θρυματισμένο.

ΕΞΑΝΤΛΗΣΗ

Ἐξαντληθήκανε οἱ φυσιογνωμίες καὶ τὰ τοπία,
ἔγιναν ψίχουλα.
Τῶν παραθύρων τ' ἄνοιγμα δὲν σὲ τρομάζει.
Τὰ βήματα μαζεύτηκαν στὸ πεζοδρόμιο
σὰν ἄχρηστα χαρτιά.
Καὶ λές, χωρὶς ὑπερβολή, πὼς σάπισε ὁ καιρὸς,
πὼς εἶναι οἱ δρόμοι λεηλασίες.

ΜΝΗΜΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Όταν έκθέτω μές στόν ήλιο
τῆς Ἀμμοχώστου τὸ κορμί μου
μπαίνουν στοὺς πόρους μου οἱ φλογέρες
τοῦ ἀγέρα μὲ τὸν κόκκινο ἄρτο
τῆς Κυριακῆς
μὲ πιέξεις καὶ ρέει ὁ ήλιος
κι ἡ φλόγα τοῦ καλοκαιριοῦ.

ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Κουβέντες εὐκρατες κοντὰ στὴ θάλασσα
χωρὶς θανάτους
ἔτσι σὰν «καλημέρα» σὲ ἄγνωστο περαστικὸ
ἀπλοὶ ἤχοι σὰν ἀνάσες βρέφους
εἰκόνες τῆς καρδιᾶς
μιὰ πυραμίδα φῶς
κι ἴσκιος τοῦ γλάρου...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

Μετὰ τὸν κάματο ζεστῆς ὁδοιπορίας
αὐτὴ ἡ καρέκλα συλλαβίζει
τὴν εὐτυχία.

Ἐνα βελουδο στήριγμα ἀναπαύει
τὴν πλάτη.

Σ' εὐχαριστῶ, μικρὲ μου Θεὲ τῆς κάθε μέρας.

ΟΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ

Στους εύπρεπείς αγώνες τῶν γραμμάτων
ὁ βίος μου διέρευσε.
Τώρα στὸν τελευταῖο σταθμὸ μὲ τυραννοῦν
οἱ παραλείψεις.
Ὁ βίος βραχύς, τὰ γράμματα δὲν ἔχουν τέλος.
Ἡ τελευταία παρηγοριά μου.

ΟΡΘΡΙΝΟ

Καὶ νὰ ζυγίζεις μὲς στὸν ὄρθρο τὸ κρασί
τῶν ἄλλων σου ἡμερῶν
μιὰ δέσμη φιλική
καὶ νᾶρχεται τὸ φῶς σὰν νύφη στ' ἀκροδάκτυλά της
ν' ἀνοίγει ἓνα λειβάδι ἀγάπη
μ' ἓνα καινούργιο γράμμα στὰ μαλλιά της.

Η ΛΕΞΗ

Ἡ λέξη μπῆκε μὲς τίς φλέβες μου
μὲ χτύπο θαυμαστὸ
προσέκρουσε στοὺς κρόταφούς μου
καὶ μὲ ἀναστάτωσε μὲ τὸ κρασί τῶν εἴκοσι μου χρόνων
«Ἐλευθερία», «Ἐλευθερία».

ΟΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ

*Καὶ πεταχτήκαν οἱ μικροθεοὶ τ' ἀγόρια
στὸ παραμῦθι τῆς ζωῆς.*

*Καὶ γέμισε τὸ σπίτι γιασεμιά καὶ χελιδόνια καὶ θαυμασμό.
Ὅμως θάρθοῦν οἱ ἀποδημίες σὲ μιὰν ἄλλην ἐποχὴ
μᾶς λέει τὸ παραμῦθι τῆς ζωῆς.*

*Καὶ τότε μένουν οἱ φωτογραφίες μὲ τὰ χαμόγελα
καὶ οἱ ἄλλες μέρες μας μ' ἓνα στεφάνι νοσταλγίας.*

ΚΙ ΟΜΩΣ

*Κι ὅμως συχνὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς
μὲς στὰ παράλυτά σου χρόνια συλλαμβάνεις,
ὅταν μετρᾷν τὶς μέρες σου μ' ἓνα μπουκάλι φάρμακο
μὲ τὶς ἀδιάφορες ματιές τῶν χτεσινῶν γνωριμιῶν σου
καὶ μὲ τὸ ἡμερολόγιό σου χωρὶς τηλέφωνα καὶ διευθύνσεις.*

ΑΠΟΡΙΑ

*Δὲν εἶχε λεπτομέρεια ἢ στιγμή. Κοινὲς ἐκφράσεις.
Ὅμως ἐγὼ κρατῶ μιὰν ἀπορία στὰ μάτια μου:
πῶς μπόρεσε νὰ φύγει ἀπ' τὸ προσκήνιο
κεῖνο τὸ πάθος τὸ ἔφηβο γιὰ τὴν παρθένα λευτεριά
(ἢ ἑλληνική μας ἀρετὴ)
καὶ γίναμε μιὰ περιπλάνηση ἀδειανή
στὶς στήλες κάποιας κίτρινης ἐφημερίδας
χωρὶς μιὰ σύνταξη εὐπρεπῆ!*

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ἀθανασία νὰ πέφτεις
στ' ἀκρωτήρια τῶν ἀνθῶν
ἢ πρώτη φλόγα τοῦ καλοκαιριοῦ
μιὰ ποίηση στὰ παράθυρα τῆς ἀνοιξῆς
ὁ ἄνεμος στὰ μαλλιά τῆς εὐτυχίας
τὰ ἐργόχειρα μὲ νότες.

Ἀθανασία οἱ πανσέληνοι συλλογισμοὶ
ἓνα αἴσθημα στοῦ δρόμου τῆ γωνία
κάποιες φιλὲς ἐκθέσεις ἰδεῶν
τὸ μακρυνὸ σημεῖο τοῦ μέλλοντος
ἓνας ὀρθόδοξος Θεός.

Ἀθανασία οἱ λόγοι τῆς κληματαριᾶς
ἢ δύση στὰ ψηλῶματα
ἢ φλόγα μὲς τὸν κάμπο
τὰ χαρωπὰ φυλλάδια τοῦ ὕπνου
μ' ἔγχρωμες εἰκόνες.

Ἀθανασία χωρὶς ἀθανασία
τὰ πολλὰ σου γεγονότα.

ΕΠΙΚΛΗΣΗ

Μέσα σὲ στίχους δῶσε, Θεέ, τὸν θάνατό μου
ἀπλὸ σὰν μιὰ χειρονομία παιδιοῦ.
Τὴν ἱκεσία ἀπότρεφε ἀπ' τὸ πρόσωπό μου
καὶ τῆς μετάνοιας τὰ δάκρυα.
Θάνατο ἀπλὸ μὲ λίγη ποίηση
τῶν καθαρῶν μας ἡμερῶν.

ΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἄν κάποτε θελήσει ὁ οὐρανὸς
νὰ σ' ἀνταμώσω στ' ἀρχιπέλαγα τοῦ χρόνου
σὲ μιὰ πλατεία τῆς Ἄνοιξης
ἢ σ' ἓνα στίχο ἀτέλειωτο στὴ βρεφικὴ στιγμή του,
θὰ τρέξω νὰ προφτάσω τὰ τριαντάφυλλα τῆς δύσης
στῆς Λευκωσίας τὶς μουσικὲς γωνίες
τὴν ἔνδοξη δημοκρατία μὲ αὐτὰ νὰ ὑμνήσω
τῶν παιδικῶν μας χρόνων.

ΑΠΛΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Κι ἡ συντροφιά χαρούμενη μιλοῦσε
γιὰ κάποιον ἔκπαγλο οὐρανό·
καὶ ξαφνικὰ τὴν πῆρε ὁ σίφουνας τῶν καθημερινῶν συμβάντων,
θυμήθηκε τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον καὶ τὸν φοροσυλλέκτη.
Μιὰ σιωπὴ τὰ γύρω τρύπησε μ' ἓνα καφτὸ καρφί.
Ἔστερα φόρεσε ὁ καθένας τὴν παλιά του μπλούζα
καὶ πῆρε δρόμο:
ποτὲ δὲν γνωριστήκανε, πολίτες ἄλλης μέρας κι' ἄλλου τόπου.

ΕΓΓΡΑΨΑ...

*Ἐγγραφα ποίηση γιὰ τὴν Κύπρο τοῦ Θεοῦ.
Γράμματα δυσανάγνωστα κυκλοφορᾶνε τώρα
σὰν νὰ μετρήσανε τὸ χρόνο τους. Τὰ κουρασμένα ρόδα
πῶς περπατοῦν στὸν τελευταῖο χαιρετισμὸ τους!
Ἄχ νᾶχα τὸν παλιὸ ρυθμὸ νὰ ξεφωνίσω
ἐλευθερία ἢ θάνατος!*

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς «Πρόσωπα, Ἰδέες, Ρυθμοί» δημοσιεύτηκαν σὲ περιοδικά, ἐτήσιες ἐκδόσεις καὶ ἑφημερίδες: «Πνευματικὴ Κύπρος», «Φιλολογικὴ Κύπρος», «Νέα Ἑστία», «Δαυλός», «Ἑλληνικὸς Ἀστήρ», «Νέα Σκέψη», «Περίγραμμα», «Γραφή», «Κασταλία», «Ἀδούλωτη Κερύνηα», «Κοινὸν Κυπρίων», «Εὐθύνη» καὶ ἄλλου.

Μιχαλάκης Κυθραιώτης: Ἐμπορευόμενος. Διετέλεσε καθηγητὴς τῶν ἀγγλικῶν στὴν Ἀγγλικὴ Σχολὴ Λευκωσίας καὶ μέλος τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας Λευκωσίας. Εἶναι ταμίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Φανερωμένης (Λευκωσία). Μέγας εὐεργέτης τοῦ «Ἑλληνικοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου Κύπρου». Δωρητὴς σὲ πολλοὺς πολιτιστικούς, φιλανθρωπικούς ὀργανισμοὺς καὶ σχολεῖα τῆς Λευκωσίας καὶ ἄλλων πόλεων καὶ χωριῶν.

Νικηφόρος Βρεττάκος: Ποιητὴς, Ἀκαδημαϊκός. Γενήθηκε στὶς Κροκεῖς Λακωνίας ὑπὸ τὴ σιὰ τοῦ Ταῦγετου. Πολλὴ ἀγαπήθηκε τὸ λυρικὸ τοῦ ἔργου. Τὸ περιοδικὸ «Πνευματικὴ Κύπρος» κυκλοφόρησε ἀφιερωματικὸ τεῦχος γι' αὐτὸν (Χρ. Λ', ἀρ. 349-352, 1990). Συνέθεσε στίχους εἰλικρινεῖς γιὰ τὴν Κύπρο. Τὸ δικό μου ποίημα «Στὸν Νικηφόρο Βρεττάκο» μεταφράστηκε Ἰταλικά ἀπὸ τὸν νεοελληνιστὴ φίλο τῆς Κύπρου Michele Iannelli καὶ πρωτοδημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ «Silarus» (anno 28, Mar-Apr. 1991, No. 154, p. 74). Ἀναδημοσιεύεται ἐδῶ:-

LETTERA A N. VRETTAKOS

Ti penso in alto sul Taigeto
startene saldo inaudito scoglio
in pieno inverno
con un sole ellenico sul petto
per ricevervi l'omaggio dei venti,
o Vincitore!
Io con passo carico dei miei antichi giorni
e tempie completamente bianche
andrò di crocicchio in crocicchio
tra le genti
in cerca di Cipro, la smarrita,
una foto portandone nel palmo.

Κώστας Τσιρόπουλος: Λογοτέχνης, νομικός, τραπεζιτικός, συνεκδότης στὸ περιοδικὸ «Εὐθύνη». Γενήθηκε στὴ Λάρισα. Τὸ ποίημα δημοσιεύτηκε στὸ ἀφιερωματικὸ σ' αὐτὸν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «γραφή» (ὄργανο τοῦ Δήμου Λάρισας) (Ἰαν.-Φεβρ. 1990, ἀρ. 7, σ. 103). Συνεχῶς προσφέρει στὰ γράμματα.

Ξάνθος Λυσιάτης: Ποιητὴς, ἔμπορευόμενος. Ἡ ποίησή του περιέχει πολλὸ αἶσθημα. Στὶς 6 Οκτωβρίου γεννήθηκε καὶ γιόρταζε τὴ μέρα αὐτὴ μὲ φίλους του τῶν γραμμάτων. Μετὰ τὴν ἀποδημία του στοὺς οὐρανοὺς ὁ γιὸς του συνεχίζει τὴν παράδοση αὐτὴ. Τὸ ποίημα δημοσιεύτηκε σὲ πολλὲς κυριακὲς ἑφημερίδες στὶς 6 Ὀκτ. 1990.

Γεώργιος Παρασκευαΐδης: Σπούδασε ἀρχιτεκτονικὴ στὸ Μιλάνο. Ἀσχολεῖται μὲ ἐργοληπτικὲς ἐργασίαι διεθνῶς. Ἐπιδεικνύει πλούσια φιλανθρωπικὴ δράση: Ἰδρυσε μὲ τὴ σύζυγό του τὸ Ἴδρυμα Θέλμας καὶ Γιώργου Παρασκευαΐδη, τὸν Παγκύπριο Σύνδεσμο Φίλοι Νεφροπαθῶν Κύπρου, Χει-

ρουργική και Μεταμοσχευτική Μονάδα και άλλα. Δέχτηκε πολλές τιμητικές διακρίσεις σε διεθνές πεδίο. Είναι μέγας ευεργέτης της Έταιρείας Κυπριακών Σπουδών. Η Λαπάτσα είναι ιδιόκτητός του αθλητικός και ψυχαγωγικός χώρος λίγο έξω από τη Λευκωσία.

Κερύνεια I - Κερύνεια II: Πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό «'Αδούλωτη Κερύνεια» (Χρ. Ι', 'Ιούνιος 1988, άρ. 19, σ. 40). 'Αναφέρεται στο καράβι «Κερύνεια II», που φτιάχτηκε με πρότυπο τὸ αἰχμαλωτισμένο ἀπὸ τοὺς Τούρκους «'Αρχαῖο Καράβι τῆς Κερύνειας». Αὐτὸ τὸ δεύτερο καράβι ταξίδεψε ἕως τὴν 'Ιαπωνία προβάλλοντας τὸ αἷτημα τῆς Κύπρου γιὰ «λευτεριά».

Γυναῖκες τῆς 'Επιστροφῆς: 'Ομάδα γυναικῶν μὲ τὸ Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομο καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτη Γ. Παπαχρυσστόμου καὶ διάφορους δημοσιογράφους προχώρησαν στὴν περιοχή Δημοτικοῦ Σχολείου 'Αγ. Κασσιανοῦ. Στὸ παρεκκλήσι τοῦ 'Αγ. Γεωργίου ἔψαλλαν τὸ «Τῆ 'Υπερμάχῳ Στρατηγῶ...». Συνέλαβαν ὅλους οἱ Τούρκοι Εἰσβολεῖς. Τὸ ποίημα δημοσιεύτηκε στὴν ἔφημερίδα «Σημερινή» καὶ στὸ περιοδικὸ «Πνευματικὴ Κύπρος» (Χρ. ΚΘ', 'Ιούλ.-Σεπτ. 1989, άρ. 343-345, σ. 154). Σὲ μετάφραση στὰ γερμανικὰ δημοσιεύτηκε στὸ «Πενταδάκτυλος» (No. 3-15 Αὐγ. 1989) (μετ: Helena Pekalis).

DEN FRAUEN DER «RÜCKKEHR»

19.7.1989

Sollte der Herr mich einst befragen
zu meiner leichtfertigen Jugend
zu meinen spontanen Revolten von '31 und '55,
Frühjahre, die mit der Mandelbaumblüte
in den ausgehenden Winter einbrachen,
werde ich gestehen, wie sehr ich mein Innenleben damit bereicherte,
wie ich Grieche und orthodox wurde, geradlinig und schlicht.

Dann werde ich seine Hand nehmen,
in brüderlicher Freundschaft seit uralten Zeiten,
und aus dem Fenster des Himmels ihm
die Blüte der Frauen Zyperns zeigen, die in spontanen
Revolten
mitten im Sommer hervorbricht,
Freiheit fordernd zur Sonnenwende des Heiligen Kassianos,
mit Gesang wie Pyramiden
und unserer Hymne des Mittelmeers an die Mutter Gottes,
und ich werde offen zu ihm sprechen:
Mein Herr, bitte, nimm sie auf
in die Reihe der Auserwählten zu Deiner Rechten,
geheiligt werde Dein Name
jetzt und alle Zeit und in Ewigkeit.

'Ανδρέας Κωνσταντινίδης: Χειροῦργος. Μὲ τὸ ιδιόκτητο ἀσθενοφόρο τῆς κλινικῆς τοῦ «Εὐαγγελίστρια» ἔτρεξε στὸ μέρος τῆς «'Επιστροφῆς» μὲ πρόθεση νὰ παράσχει ἰατρικὴ βοήθεια σὲ πιθανοὺς τραυματισμένους. Οἱ Τούρκοι Εἰσβολεῖς τὸν συνέλαβαν. Τὸ ποίημα δημοσιεύτηκε σ' ἔφημερίδες καὶ περιοδικά.

'Αλέκα Παπαναστασίου: Φιλολόγος, τ. διευθύντρια τοῦ Γυμνασίου Ἐγκωμης. Γεννήθηκε σὲ χωριὸ τῆς Πάφου κι ἔδρασε στὸν Ἀπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τῆς Κύπρου 1955-1959. Ἔχει ιδιαίτερη ἀγάπη στὴ λαϊκὴ τέχνη τοῦ τόπου μας. Σὺζυγος συναδέλφου χειροῦργου. Τὸ ποίημα δημοσιεύτηκε σὲ

είδικό για την 'Αλέκα Παπαναστασίου 'Αφιέρωμα του Γυμνασίου 'Εγκωμης.

Στους 'Αποφοίτους του Γυμνασίου 'Αμμοχώστου 1946-1947: 'Η συνάντηση αὐτῶν τῶν ἀποφοίτων ἔγινε σὲ συνεστίαση στὴ Λευκωσία στὶς 26 Σεπτεμβρίου 1990. 'Η σύζυγός μου, μιὰ ἀπὸ τοὺς πρωτεργάτες τῆς συνάντησης αὐτῆς, μὲ παρακάλεσε νὰ συνθέσω ἕνα χαιρετισμό. Τὸ ποίημα — χαιρετισμὸς τὸ ἀπήγγειλε ἡ ἴδια στὴ συνεστίαση καὶ τὸ προσέφερε στοὺς συμμαθητὲς τῆς τυπωμένο σὲ χαρτονάκια ὡς ἐνθύμιο.

Κώστας Παπαβασιλείου: Εὐελπὶς νέος πὺ ἔχασε τὴ ζωὴ του σὲ ἀτύχημα. 'Ο πατέρας του θεολόγος, κάθε χρόνο ἀνήμερα τοῦ ἀτυχήματος μᾶς τὸν ὑπενθυμίζει μὲ δημοσίευση στὶς ἑφημερίδες μὲ σχόλιο καὶ ποίημα, γραμμένα ἀπὸ γνωστὰ πρόσωπα. Τὸ ποίημα αὐτὸ δημοσιεύτηκε σὲ κυπριακὲς ἑφημερίδες τὸν Γενάρη τοῦ 1988.

'Ελευθέριος Εὐγενίου: 'Επιχειρηματίας σὸ Λονδίνο. Χρηματοδότησε τὴν ἔκδοση τοῦ Ε.Π.Ο.Κ. «'Υμνος εἰς τὴν 'Ελευθερίαν» τοῦ Διονύσιου Σολωμοῦ γιὰ τα Γυμνάσιά μας.

Μαθητὴς τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου: Στα χρόνια τοῦ 'Απελευθερωτικοῦ 'Αγώνα τῆς Κύπρου 1955-1959 οἱ μαθητὲς τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου, τῆς ἀρχαιότερης σχολῆς στὴν Κύπρο, ἔδρασαν παραδειγματικά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Στὸν φίλο Μιχ. Κυθραιώτη	7
Στὰ ὀγδόντα χρόνια τοῦ Μιχ. Κυθραιώτη	8
Ἐπιστολές στὸν Νικ. Βρεττάκο	9
Στὸν Νικ. Βρεττάκο	9
Πινδαρικό Κ. Τσιρόπουλος	10
Συνάντηση γιὰ τὸν Ξ. Λυσιώτη	11
Κερύνεια I - Κερύνεια II	12
Μὲ τὸν Γ. Παρασκευαΐδη	13
Στὶς γυναῖκες τῆς «Ἐπιστροφῆς»	14
Στὸν μητροπολίτη κ. Χρυσόστομο	15
Στὸν ἀρχιμανδρίτη Γ. Παπαχρυσόστομου	15
Στὸν γιατρὸ Ἄνδρ. Κωνσταντινίδη	16
Στὸν Κύπριο νικητὴ τῶν Κοινοπολιτειακῶν ἀγῶνων	17
Στὴ διευθύντρια Ἀλέκα Παπαναστασίου	18
Ἡ Γλυκοφιλόσα τοῦ Ἄνδρ. Χρυσοχοῦ	20
Στοὺς ἀποφοίτους τοῦ Γυμνασίου Ἀμμοχώστου	21
Ὁ ὁμογενὴς Ἐλευθ. Ευγενίου	22
Νέος εἴκοσι χρόνων	23

ΙΔΕΕΣ

Ἐλευθερία 1955—1959	27
Ξέσπασμα	28
Λευτεριά στὴν Κύπρο	30
Πρωτοχρονιάτικο 1991	30
Χαῖρε Κύπρος	30
Ἕμνητικά τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀκαδημίας Κύπρου	31
Τὸ βιβλίο	33
Ἐλευθερία	34

ΑΠΛΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Τὸ χαμένο ἔδαφος — Ἐκ βαθέων	39
Μιά ἐπιστροφή — Τὸ τελευταῖο παράθυρο — Εὐθυμες ὥρες	40
Τὸ κάλεσμα — Γνήσιος ἤχος — Ἐνα βιβλίο	41
Ἄνῳνη μέρα μὲς τῆ Λευκωσία — Ἀπορία	42

Μνήμη — Ἡ γαλήνη — Δειλινὸ στὴ Λευκωσία	43
Καθημερινὸ — Ἐρωτικὸ — 70 χρόνων	44
Κι ἡ νύχτα — Ἀξίζει... — Ἡρέμησε...	45
Προσωπικὸ — Ἐπανάληψη	46
Εὐχαριστίες — Τὸ γρήγορο παράσημο — Σᾶς χαιρετῶ	47
Σαββατοκυρίακο — Ἀνάμνηση Ἀμμοχώστου — Ἐξάντληση	48
Μνήμη Ἀμμοχώστου — Κοντὰ στὴ θάλασσα — Εὐχαριστίες	49
Οἱ παραλείψεις — Ὁρθρινὸ — Ἡ λέξη	50
Οἱ ἀπόγονοι — κι ὅμως — ἀπορία	51
Ἀθανασία — Ἐπίκληση	52
Μιά δημοκρατία — Ἀπλὰ ἐπεισόδια	53
Ἐγγραφα	54

Τυπώθηκε στα τυπογραφεία Σ. Λειβαδιώτη Λτδ.,
Τ.Κ. 9128, Τηλ. 347359, 438968, Λευκωσία

